

HELSINGIN ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUMISEN LINJAUKSET

Sopeutumisryhmä 30.11.2016

Helsingin sopeutumisen linjausten aikataulu

Sopeutumislinjaukset valmiina vietäväksi luottamushenkilöelimen käsittelyyn 31.12.2016 mennessä.

- Ilmastotyöryhmä (30.11.)
  - Päättää lopullisen aikataulun ja päätösmenettelytavan
  - Raportin rakenne
  - Linjaukset eli Sopeutumisvisio 2050 ja teemat
  - Kommentit prioriteetteihin
- Sopeutumisryhmän kokous/työpaja 12.12.2016
  - Ilmastotyöryhmän (30.11) muutokset
  - Prioriteettien ja toimenpiteiden määrittely
- Sopeutumisryhmä jättää lopullisen esityksen 31.12.2016
- Ilmastotyöryhmä käsittelee 17.1. prioriteetit ja toimenpiteet
- Internet-sivuston laadinta vuoden 2017 aikana

Linjauksen tasot ja aikajänne

Sopeutumisvisio 2050 (päälinjaus)

- *Ilmastotiekarttaan 2050 ja kaupunkistrategiaan*

Teemat, neljä kpl (alalinjaukset) avaavat sopeutumisvisiota

- *Ilmastotiekarttaan 2050 ja kaupunkistrategiaan*

Kullekin teemalle esitetään **prioriteetit** Sopeutumislinjausten ohjelmakaudelle **vuosille 2017-2025**

- *Ilmastotiekarttaan 2050 ja mahdollisesti strategiaan*
- *Tunnistetaan mihin ohjausjärjestelmään (suunnitelma, ohjelma ym. kuuluu)*

Prioriteeteille esitetään **konkreettiset toimet** ja (mahdolliset) määrälliset tavoitteet seuraavalle **valtuustokaudelle 2017-2021**

- *Sisällytetään kaupungin suunnittelu- tai ohjausjärjestelmään*

2050

2025

2021

-2017

Ohjelmia ja suunnitelmia - integrointi kaupungin ohjausjärjestelmään

“Analyysi-excel”

Ohjelma	Vastuuohjaaja	Sisältöraportin kannalta	Tunnistetut puutteet raportin kannalta	Päivitys	Ariakirjasta löytyvä linkki
Helsingin kaupungin pelaturvallisuuden strategian ohjelma 2015-2018	Pela	Taivasselän alueen turvallisuuden parantamiseen ja rikosten ehkäisyyn liittyvien ohjelmien ja toimien suunnitteluun ja toteuttamiseen.			http://dev.hel.fi/taivasselan-alueen-turvallisuuden-parantamiseen-ja-rikosten-ehkaytyyn-liittyvien-ohjelmien-ja-toimien-suunnitteluun-ja-toteuttamiseen
Khr 2014: Helsingin kaupungin pelaturvallisuuden strategian ohjelma 2015-2018	Pela	Pelaturvallisuuden parantaminen			Salassa pidettävä,
Helsingin kaupunkikansainvälinen strategia 2015-2020	Valmius- ja pelaturvallisuus				Salassa pidettävä,
Helsingin ekologisesti kestävä rakentamisen ohjelmat A ja B	HKR		Käytännössä nämä ohjelmat ovat kunnat (A ja B) ja toteutukseen tarvittavat päivityksen kannalta	Ei suunnitella	http://www.hel.fi/fi/taivasselan-alueen-turvallisuuden-parantamiseen-ja-rikosten-ehkaytyyn-liittyvien-ohjelmien-ja-toimien-suunnitteluun-ja-toteuttamiseen
Khr 2008: Hulevesiratkaisu 2007	Ilmasto- ja ympäristötoimi	Helsingin huleveden hallinnan periaatteet ja toimenpiteet	Jaettu vastuu on arvioitu käytännössä haasteelliseksi. Jatkossa vastuun määrätään nimenomaan yksittäisen vastuullisen taho.	Päivitys 2016-2017 (JWater)	http://www.hel.fi/fi/taivasselan-alueen-turvallisuuden-parantamiseen-ja-rikosten-ehkaytyyn-liittyvien-ohjelmien-ja-toimien-suunnitteluun-ja-toteuttamiseen
Hulevesitulosarvioalueet ja hulevesitulosarvioalueiden selvitys 2012	HKR	Mittaus- ja seuranta-alueiden luominen	nykyään varustellaan +20% ilmanmuutoksen huomioimiseksi.	Ei tiedossa	HKR
Huleveden varausalueiden luominen ja virkistysalueiden kartoitus 2014	HKR	Ohjelman laatimisen yhtenä tarkoituksena oli löytää ratkaisuja huleveden kiertämiselle luonnonmukaisin keinoin ja luontaravintojen merkittävillä kaistoilla, jotka varausalueiksi.	Ilmanmuutoksen raportointi ei varsinainen raportissa mainita.	Ei tiedossa	http://www.hel.fi/fi/taivasselan-alueen-turvallisuuden-parantamiseen-ja-rikosten-ehkaytyyn-liittyvien-ohjelmien-ja-toimien-suunnitteluun-ja-toteuttamiseen
Jalkajärta 2009: Tulvatratkaisu 2008 + Tulviin varautumisen ohje (Ohje toimii nykyisellään. Ei vielä päivitystarvetta. Sisältyy tulvatratkaisuun.)	KSV	Meri-, jäki-, rankkaradotulvat ja putkirikat	Uudet alimmat rakentamiskartat, Elyn tulvakarta, lainuudennin päivitys, tulvavakuutus. Tulvakarttojen taivasselan-alueen ilmanmuutoksen seurauksena pyyviä suhteessa taivasselan-alueen kirkkoon. Pitkäsikartan uudirakennuksen alalta alinrakentava rakennuskarttojen arvioida uudelleen näin kerran kymmenessä vuodessa.	Ei ole selvitys	http://www.hel.fi/fi/taivasselan-alueen-turvallisuuden-parantamiseen-ja-rikosten-ehkaytyyn-liittyvien-ohjelmien-ja-toimien-suunnitteluun-ja-toteuttamiseen

- 33 kaupunkitason suunnitelmaa
- 15 ohjausjärjestelmää
- 3 työkalua
- 5 hanketta

Haaste tunnistaa mitä niistä puuttuu tai pitäisi vielä tehdä!

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1AtNrxLgXEQz1dR1WWamFLPr9QHwwk5QLghGwRNIW8SI/edit#gid=0>

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO
2. SOPEUTUMISVISIO 2015
2. SOPEUTUMISEN TEEMAT
  - 3.1. Varautuminen
  - 3.2. Integrointi
  - 3.3. Kehittäminen ja osaaminen
  - 3.4. Kokonaistaloudellisuus ja liiketoimintamahdollisuudet
4. TAUSTAA
  - 4.1. Ilmastonmuutos Helsingissä
  - 4.2. Kansalliset ja kansainväliset tavoitteet sopeutumiselle
  - 4.3. Helsingin osallistuminen kaupunkien verkostoihin sopeutumisen näkökulmasta
5. Internet-sivusto

LIITTEET

Liite 1. Sopeutumistyöryhmä

Liite 2. Taustaselvityksiä

Liite 3. Helsingin ohjaus- ja suunnittelujärjestelmä sopeutumisen kannalta

Sopeutumisvisio 2050

Helsinki on ilmastonkestävä ja turvallinen kaupunki.
Helsinki on sopeutunut ennakoivasti muuttuvaan ilmastoon sekä varautunut äärimmäisiin sääilmiöihin ja ilmastonmuutoksen globaaleihin vaikutuksiin.

Helsinki on sisällyttänyt eli integroinut sopeutumisen kaupungin suunnitteluun ja kehittää jatkuvasti sopeutumistoimintaansa.

Sopeutumisen hyötyjä ja kustannuksia tarkastellaan kokonaistaloudellisesti pitkällä aikavälillä. Kaupunki edistää sopeutumisen liiketoimintamahdollisuuksia tarjoamalla toimintaympäristön, jossa on helppo kokeilla ja ottaa käyttöön sopeutumista edistäviä ratkaisuja. Helsinki tunnetaan sopeutumisen kansainvälisenä edelläkävijänä.

3.1. Varautuminen

Helsinki varautuu äkillisten sääilmiöiden lisääntymiseen ja niiden voimakkuuden kasvuun kehittämällä kaupungin infrastruktuuria ilmastokestäväksi, parantamalla ihmisten tietoisuutta ja valmiutta toimia.

Kaupungin organisaation eri toimialat tunnistavat vastuunsa äkillisiin sääilmiöihin varautumisessa ja huomioivat omassa valmius- ja varautumissuunnittelussaan ilmastomuutoksen vaikutukset.

Infrastruktuurin ilmastokestävyyttä tarkastellaan säännöllisesti ja kehitetään tarvittaessa. Kaupunki toimii ennakoivasti ja ohjaa kuntalaisten omatoimista varautumista.

Prioriteetit vuosille 2017-25

1. Helsingin hallinnon kehittäminen
2. Ohjauskeinojen käyttö
3. Riskien kartoitus, toimenpiteiden priorisointi: riskikartat, tarkastelut myös vanhan infran resilienssi
4. Perusinfrausta huolehtiminen, turvallisuus ja huoltovarmuus

3.2. Integrointi

Helsinki luo ilmastonkestävää yhdyskuntarakennetta, joka on samalla vihreää, sosiaalisesti kestäväää ja elämän laadultaan hyvää kaupunkia.

Helsinki integroi sopeutumistoimet maankäyttöön ja rakentamiseen, kasvatukseen ja opetukseen, luonnonhoitoon, virkistykseen, sosiaali- ja terveyspalveluihin, elinkeinopolitiikkaan sekä valmius- ja varautumissuunnitteluun.

Kaupungin toimialat sisällyttävät vuosittaiseen talous- ja toiminnansuunnitteluun sopeutumista edistävät toimet. Sopeutumistoimet ovat osa laatu- ja ympäristöjohtamisjärjestelmiä.

Osaaminen varmistetaan ja toimien toteutukseen suunnataan resursseja riittävästi.

Prioriteetit vuosille 2017-25

1. Integroidaan eli sisällytetään sopeutumistoimet kaupungin suunnittelujärjestelmään
2. Kaupunkialueen viher-sini-infrastruktuurin verkosto kartoitetaan ja sitä kehitetään seudullisessa yhteistyössä
3. Hulevesien hallinnan ohjelman päivitys
4. Viherrakenteiden lisääminen kaupunkiympäristöön
5. Tulvariskialueiden ja tulvaherkkien alueiden rakentaminen ainoastaan tulvanhallintasuunnitteluun perustuen
6. Vesistöjen saastumisen ehkäisy ja kaupunkialueiden kuivumisen ehkäisy
7. Yksityisten maanomistajien sopeutusratkaisuja tuetaan
8. Ilmastonkestävän infran rakentaminen

3.3. Kehittäminen ja osaaminen

Helsinki tunnetaan ilmastoasioissa edistyksellisenä kaupunkina. Ilmastonmuutoksesta tulevaa uutta tietoa, osaamista ja innovaatioita hyödynnetään.

Helsingin kaupungin toimintaa kehitetään uusimman tiedon ja kokemusten mukaan. Kehittämisen resurssit turvataan.

Helsinki osallistuu aktiivisesti kansainvälisiin yhteistyöverkostoihin ja auttaa myös muita kaupunkeja sopeutumaan tuomalla esille hyviä käytäntöjään.

Helsinki viestii kaupunkilaisten ja yritysten sopeutumisen keinoista ja kehittää sopeutumista heidän kanssaan.

Prioriteetit vuosille 2017-25

1. Kirjataan selkeät tavoitteet kaupungin strategiaan (johdon sitoutuminen)
2. Edistetään innovaatioita ja kokeiluja
3. Koulutetaan työntekijöitä ja viestitään ilmastonmuutokseen sopeutumisesta

3.4. Kokonaistaloudellisuus ja liiketoimintamahdollisuudet

Helsinki on sopeutumisen edelläkävijä näyttäen sopeutumisen esimerkkiä kaikissa omista kohteissaan ja hankinnoissaan.

Kaupunkiorganisaatio tekee tiivistä yhteistyötä yritysten ja muiden organisaatioiden kanssa. Tämän ansiosta ilmatoriskit ovat hallinnassa ja sopeutumisen mahdollisuudet osataan hyödyntää.

Kaupunki toimii uusien smart&clean -ratkaisujen alustana. Kaupungin toimintaa ohjaa kokonaistaloudellisuus ja pitkän aikavälin suunnittelu.

Prioriteetit vuosille 2017-25

1. Helsinkiä kehitetään smart&clean-alustaksi
2. Luodaan malli siihen, miten hankinnoissa edistetään sopeutumista
3. Kehitetään kustannus-hyöty-arviointimenetelmää ilmastoinvestoinneille

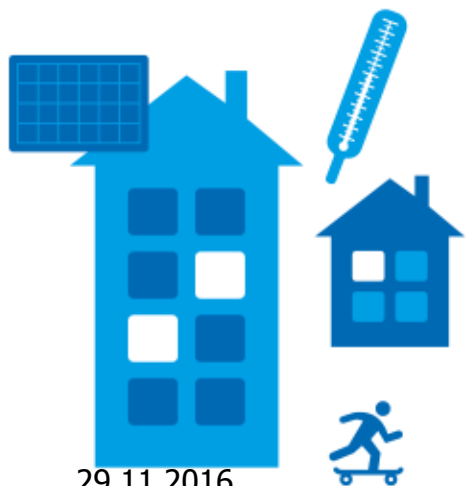

Lisätietoa Helsingin ilmastotavoitteista ja toimista

www.stadinilmasto.fi

Tilaa uutiskirje 4 krt/v!

29.11.2016

